

Az ismeretkör: Közösség és kapcsolati munka társadalmi területei és modelljei

Kredittartománya: 8 kredit

Tantárgyai:

- 1.) A segítő kapcsolat jellegzetességei
- 2.) Katolikus közösségek, lelkeségi mozgalmak Magyarországon

Tantárgy neve: <i>A segítő kapcsolat jellegzetességei</i>	Kreditértéke: 4 kredit
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 30% elmélet, 70% gyakorlat	
A tanóra típusa: előadás és szeminárium. Óraszám: Nappali: 15 óra előadás, 30 óra szeminárium, összesen 45 óra/ félév Levelező: 5 óra előadás, 10 óra szeminárium, összesen 15 óra/félév Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: Szituációs gyakorlatok, pszichodráma, coaching kérdezőtechnika alapok, videofelvételek révén interakcióelemzések	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: portfólió, gamification	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a segítő kapcsolat olyan jellegzetességeivel, amely ismeretek gyakorlati alkalmazása révén könnyebben és szakszerűen tudnak kialakítani hatékony segítő-kliens kapcsolatot, továbbá kiépíteni és fenntartani a kapcsolati hálót, ezáltal erősítve a kliensek mentális jól-létét. Főbb tematikai elemek: <ul style="list-style-type: none"> • A segítő hivatás kihívásai, a mentálhigiénés segítségnyújtás lehetséges fórumai • Sztereotípek, előítéletek és diszkrimináció, mint a mentális egészség veszélyeztetői. Ezek leküzdésének modelljei, lehetőségek az átkeretezésre • A képzett segítő modellje • A segítő kapcsolat alapelemei, alaptechnikái. A határtartás dilemmái. • Hatalom, hierarchia, versengés – partnerség, együttműködés: mindezek helye a segítő kapcsolat kereteiben. • A bizalom kialakítása, mint 0. kilométerkő • Tréning, coaching, szupervízió és terápia – különbségek és hasonlóságok a segítő kapcsolat oldaláról • Kommunikációs technikák: Erőszakmentes Kommunikáció (Marshall B. Rosenberg), Bálnulatos!-technika (Ken Blanchard), empátikus aktív hallgatás, megoldásközpontú coaching szemlélet • Önreflexió a segítő szakmában, önismeret, szupervízió – a segítő mentálhigiénés jól-léte.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, esetleg oldalak), ISBN)	

Kötelező irodalom:

- Blanchard, Ken. és mts. (2012): *Bánnulatos! - A kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatok hatalma*. Pongor Publishing, Budapest, ISBN: 9786155263057
- Egan, Gerard (2011): *A képzett segítő. A segítség problémamegoldó és lehetőségkibontakoztató megközelítése*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, ISBN: 9780495092032
- Kohlrieser, George (2013): *Tűszok a tárgyalóasztalnál – Konfliktuskezelés mesterfokon*. Háttér Kiadó, Budapest, ISBN: 9786155124181
- Ratner, Harvey és Yusuf, Denise (2015): *Megoldásközpontú coaching gyermekekkel és fiatalokkal: a Brief megközelítés*. Z-Press Kiadó, Miskolc, ISBN: 9789639493810
- Síklaki István (2010): *Előítélet és tolerancia*. Akadémiai Kiadó, Budapest, ISBN: 9789630586382

Ajánlott irodalom:

- Aronson, Elliot (2009): *Columbine után*. AbOvo Kiadó, Budapest, ISBN: 9789639378728
- Rojzman, Charles (2010): *Együttélés és társadalmi terápia*. Saxum Kiadó, Budapest, ISBN: 9789632481142

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

Ismeri az élethosszig tartó személyiségfejlődés menetét, feltételeit, akadályait és kríziseit.

Ismeri a különböző funkciójú csoportok és közösségek kialakulását, valamint működésük szociálpszichológiai, pedagógiai, szociológiai megközelítését.

Ismeri a spontán alakuló informális csoportos civil szerveződések működési sajátosságait, ezek erősítésének, közösséggé fejlesztésének módszereit.

Ismeri a csoportokban, közösségekben és intézményekben alkalmazható szervezetikultúra-fejlesztő beavatkozások elméletét és gyakorlati eszközeit.

Birtokában van a fejlesztő, támogató és védelmet nyújtó közösségi háló kiépítésére vonatkozó vezetési ismereteknek.

Átfogóan ismeri az egyén és a közösség jóllétének kölcsönhatását, ennek lélektani megalapozottságát.

Átfogóan ismeri az emberi kapcsolati formák sajátosságait, hatásait, működési feltételeit.

Mélyrehatóan ismeri a kapcsolatépítésre szoruló egyének, csoportok sajátos problémáit, pszichés állapotuk általános jellemzőit.

Átfogóan ismeri a testi-lelki egészség szempontjából veszélyeztetett életkorral kapcsolatos, illetve pszichoszociális fejlődésükben akadályozott társadalmi csoportok sajátos problémáit és potenciális erőforrásait.

Mélyrehatóan ismeri a mentálhigiénés segítő kapcsolat elméletét és módszertanát.

Részletekbe menően ismeri a közösség- és kapcsolatépítésre vonatkozó csapatmunka elméletét és gyakorlatát.

Ismeri a munkavégzéséhez szükséges felmérési és kutatási módszereket.

Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

Tisztában van az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveivel és gyakorlati vonatkozásaival, környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelmi vetületeivel.

b) képességei

Képes az egyének, csoportok, közösségek, intézmények eredeti, társas és közösségi erőforrás-értékeinek feltárására, tudatosítására és mobilizálására, az egyéni és társas jóllét megőrzésére.

Képes rekreációs programok szervezésére és sajátos közösségfejlesztési eljárások, az aktivizálás, a mediáció, a projekttervezés működtetésére.

Képes reflektálni a társadalmi és kulturális hovatartozási mintázatok sokféleségére, és ezek figyelembe vételével képes kölcsönös elfogadáson alapuló lokális közösségi struktúrák kiépítésére.

Képes segítő kapcsolat kialakítására, és a megküzdéséhez szükséges adekvát segítségnyújtásra a kliens életvezetési és kapcsolathányból eredő problémáiban és veszteségei feldolgozásában.

Képes a személyes korlátok és megterhelő társas helyzetek, a burnout, a mobbing, és a kirekesztés felismerésére, és kompetenciáinak megfelelő adekvát beavatkozási módok keresésére, illetve kivitelezésére.

Képes eltérő származású és eltérő élethelyzetből jövők együttműködésének és egyenjogú csoportrésztvételének biztosítására.

Képes ökumenikus együttműködésre, különböző felekezethez tartozó közösségek közös programjainak és projektjeinek menedzselésére.

Képes a közösségépítő munkára vonatkozó kutatási tervek kialakítására és értékelésére.

Képes a munkaterületén elvégzendő felmérésekhez szükséges kutatási módszerekhez megfelelő szintű ismeretek megszerzésére és alkalmazására.

Képes munkájának a szakmai etikai szabályok betartásával történő, felelős végzésére.

c) attitűdje

Mentálhigiénés szemlélettel rendelkezik.

A lelki egészség fenntartásának és helyreállításának folyamataihoz erőforrásorientáltan közelít.

Az egyén és a közösség önálló cselekvését, képessé tételét (empowerment) tartja szemelőtt a cselekvési stratégiák megtervezésében.

Tartózkodik az emberek megítélésétől.

Empatikus, szociális és interkulturális érzékenységgel bír.

A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

d) autonómiája és felelőssége

Munkakörének megfelelően felelős lelki egészségvédő és személyiséget erősítő beavatkozásokat kezdeményezni, egyéni és csoportos szinten.

Képviseli és megvalósítja a munkaterületén az egyének és közösségek mentálhigiénés állapotának folyamatos reflektálását (problémafelvetés), és javaslatot tesz a fejlesztések irányaira és lehetséges módjaira.

Kezdeményezi és részt vesz az egészség megőrzését szolgáló programok megvalósításában.

Felelőssége képviselni a mentálhigiéné értékeit és szempontjait a munkaterületéhez tartozó szakmai közösségekben, munkacsoportokban.

Felelőssége kezdeményezni a lelki egészség szempontjából hangsúlyos témák megvitatását, s részt venni az adott terület fejlesztését célzó cselekvési programokban.

Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.

Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.

Tantárgy felelőse: Dr. Gombás Judit, főiskolai docens, Ph.D.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k):

Dr. (habil.) Gyarmathy Éva, főiskolai tanár, Ph.D.

Dr. Csürkéné Dr. Mándi Nikoletta, főiskolai tanár, Ph.D.

Dr. Radványi Katalin, főiskolai tanár, Ph.D.